Nº. 3484. **DE TIJD.** 1858.

NOORD-HOLLANDSCHE COURANT.

Dieu et mon Droit.

Dit blad verschijnt te AMSTERDAM, Dagelijks, behalve des Zondags. Het abonnement voor 3 maanden is ƒ 5,00; voor de buitensteden franko p. p. ƒ 6,00.
Brieven, Gelden, enz. FRANKO te adresseeren aan „het Bureau van DE TIJD."

DINGSDAG 19 OKTOBER.

Advertentiën van *Zes* regels en daar beneden worden tegen ƒ 1.00 geplaatst; meer dan *Zes* regels tegen 15 cents de regel. — Voor alle advertentien wordt bovendien 35 cents zegelregt betaald. Voor groote letters betaalt men naar de plaatsruimte meer.

AMSTERDAM, 18 Oktober.

Men heeft nog geen berigt uit Portugal, of de Regering zich zal kunnen vereenigen met het ultimatum, dat haar door het Fransche goevernement is gesteld. Maar daarentegen heeft men de tijding ontvangen, dat voor Lissabon twee sterk gewapende Engelsche oorlogschepen het anker hebben geworpen. Dat heeft te Parijs nog al sensatie gemaakt.

De dagbladen beraadslagen onder elkander welke beteekenis moet worden gegeven aan deze verschijning van de Engelsche scheepsmagt in de Taag. De meeningen loopen nog al uit elkander. Sommigen vinden daarin geen bezwaar. Anderen daarentegen zien daarin eene zekere neiging om de Portugeezen tegen de eischen van Frankrijk in bescherming te nemen.

Niemand zal 't betwijfelen, of de Engelschen gevoelen eene sterke belustheid om zich tusschen Frankrijk en Portugal te werpen. De Engelschen zouden geen Engelschen moeten zijn, om het onverschillig te kunnen aanzien, dat Portugal in eene maritieme quæstie door Fransche maritieme magt in het nauw werd gebragt. Portugal is een dusdanig beschermeling van Engeland, dat het bijna eene Engelsche kolonie geworden is; dat in de eerste plaats. En in de tweede plaats kunnen de Engelschen het moeijelijk verdragen, dat Fransche schepen eerbied inboezemen op de Taag. Dat raakt aan de Engelsche suprematie op zee. Men mag derhalve veilig veronderstellen, dat de goede wil te Londen niet ontbreekt om te Lissabon hulp te bieden.

Maar er is eene andere quæstie, of men namelijk te Londen gezind is, om daarvoor den vrede der wereld in de waagschaal te stellen? Is het der moeite waard, dat te wagen voor een incident, als zich thans in Portugal voordoet, waar de Engelschen, ingevolge de door hen-zelven gestelde antecedenten, niet kunnen nalaten aan de Franschen gelijk te geven? Wij gelooven dat men zich tweemaal en driemaal bedenken zal alvorens toe te geven aan de zucht tot eene interventie. Men heeft nog altijd den opstand der Sepoys in Hindostan te bedwingen. Een arbeid, die te veel inspanning vordert, dan dat de Engelschen zich daarbij nog de Franschen op den hals kunnen halen.

Tot dusverre heeft dan ook de Engelsche diplomatie, voor zoo ver men dat weten kan, noch te Londen, noch te Parijs eenig blijk gegeven, dat zij er aan dacht om Portugal te dekken. Zij heeft laten begaan.

Maar zij is het desniettemin aan zich-zelven verschuldigd, om in de Taag gewapend te verschijnen. Zij moet er zijn om er de vertooning te maken van hare scheepsmagt, om den schijn aan te nemen, dat zij de Franschen bewaakt en om hare nationale belangen in Portugal te beschermen. Uit dien hoofde is er niets verontrustends in de komst voor Lissabon van een paar groote oorlogschepen. Die moeten daar in allen geval het anker werpen. Of daarenboven een ander doel, dan het door ons aangegevene, daaraan heeft voorgezeten, dat kan eerst de toekomst leeren. De Engelsche diplomatie is tot plotselinge en groote wendingen in staat.

Omtrent de regtzinnigheid der verklaringen, die de Engelsche diplomatie afgeeft, doet zich op dit oogenblik een vermeldenswaardig incident voor. Lord Stafford de Redcliffe is vrij onverwacht, nadat zijn opvolger bezit had genomen van de Engelsche ambassade te Konstantinopel, naar de Dardanellen opgevaren. Hij heeft er bezit genomen van het hôtel der ambassade, middelerwijl de officiëele ambassadeur op zijne buitenplaats verblijft. Die reis heeft groot opzien gebaard en aan Frankrijk aanleiding gegeven tot het vragen van inlichtingen omtrent het doel daarvan. Wat heeft het kabinet van St.-James geantwoord? Dat de reis van lord Strafford geen ander dan een partikulier doel had, overeenkomstig de private konveniëntie van lord Stafford. Daarin heeft de pers berust, dewijl zij op dergelijke stellig afgelegde betuiging afging, hoewel nog voortdurend geruchten bleven loopen, dat de befaamde lord eene officiëele diplomatieke zending te vervullen had. Dit baarde altijd min of meer onrust, omdat lord Stratford, niet zeer rustig van aard, lange jaren een zeker despotismus over den Divan heeft uitgeoefend, en hij geen man is om eene private beleefdheidsboodschap naar den Sultan over te brengen. En met der daad, het schijnt zich langzamerhand al meer en meer te bevestigen, dat hij eene officiëele zending bij den Divan heeft met een internationaal diplomatiek doel. De bladen van Konstantinopel getuigen dat openlijk, en de Oostenrijksche pers stemt het toe en geeft daaraan met blijdschap hare goedkeuring.

Intusschen wordt er niet gezegd welke die zending is. Het is en blijft een geheim, waaromtrent men noch te Londen, noch te Weenen, noch te Konstantinopel heeft goedgevonden eenige inlichting te geven.

Wij laten dat aan zijne plaats, en vergenoegen ons met de opmerking, dat het Engelsche goevernement eene zonderlinge rol tegenover Frankrijk inneemt als het officiëel zal zijn bewezen, dat lord Stratford bij den Sultan eene diplomatieke zending heeft. Het zal dan hebben bewezen, dat men te Londen officiëele verklaringen afgeeft, die valsch zijn, met het doel om den bondgenoot om den tuin te leiden. Wij wagen 't te betwijfelen of men, na dergelijke geschiedenis, te Londen regt zal hebben over de kwade trouw der Russen te spreken.

Men schrijft ons uit Almelo:

In de *Provinciale Overijsselsche en Zwolsche Courant* van 1 Oktober en in de opregte Maandagsche *Haarlemmer* van 4 Oktober, komt voor de volgende advertentie:

„De Hervormde gemeente van Tubbergen heeft met leedgevoel den eenigsten protestantschen onderwijzer uit haar midden zien vertrekken, den man, die 10 jaren lang de openbare school te Tubbergen met ijver en naauwgezetheid heeft waargenomen, maar door het roomsche gemeentebestuur van Tubbergen uitgestooten en ontslagen is uit zijne betrekking en broodeloos gemaakt eenig en alleen *omdat hij niet roomsch is.* En niettegenstaande er reeds zeven roomsche onderwijzers in deze gemeente zijn gevestigd is er ook nu weder een roomsche benoemd in de plaats van den ontslagene. Op hem rust de verpligting, om niet minder dan 't roomsche gemeentebestuur Rome's wenschen te vervullen. De *Fakkel* No. 21 en 36 heeft dienaangaande de noodige inlichting gegeven. En wat *de Fakkel* voorloopig als wenschen van den kerkeraad mededeelde, daartoe treden wij nu openlijk op. De kerkeraad wenscht eene bijzondere school te stichten voor de kinderen der Hervormden, doch de fondsen ontbreken ten eenenmale aan deze gemeente. Reeds heeft de kerkeraad op grond van Art. 3 der wet op 't onderwijs zich, doch te vergeefs, gewend tot het gemeentebestuur en de gedeputeerde staten. De kerkeraad wendt zich derhalve nu tot de Protestanten in Nederland, opdat de Broederen mogen opbouwen en staande houden, wat het roomsche gemeentebestuur poogt af te breken en te vernietigen en eene tatiek te verijdelen, die jaren vooruit berekent. Wie derhalve aan de instandhouding der kleinste Hervomde gemeente in Overijssel, die stelselmatig verdrongen wordt, wil medewerken, schenke ons ondersteuning, opdat wij in staat gesteld worden eene fundatie in het leven te roepen, die het voortdurend bestaan eener bijzondere school kan waarborgen. Broeders en Zusters wij vragen uwe hulp voor eene heilige zaak. Verwezentlijkt gij de hope, die wij van de christelijke liefde hebben.

„De Kerkeraad der Hervormde Gemeente van Tubbergen.

„September 1858. In naam van dien,
„R. HATTINK, Predikant.

„Tot het geven van nadere inlichting en het ontvangen van liefdegaven voor bovengenoemde stichting hebben zich bereid verklaard de heeren: dr Anspach, pred. te Deventer; L. Bouman, pred. te Schiedam; D. Broedelet, pred. te Gouda; dr Hoogstraten en Montijn, predd. te Utrecht; S. A. v. Hoogstraten, lid der Staten van Zuid-Holland en dr C. T. R. Huydecoper, pred. te 's Gravenhage; dr C. H. v. Herwerden, pred. te Groningen; W. Hoevers, pred. te Franeker; dr D. Lenting, em. pred. van Zeyst te Voorst; dr G. A. v. Limburg Brouwer, J. C. v. Marken en H. A. G. Brumund, predd. te Amsterdam; dr Haverkorn v. Rijsewijk, pred. te Delft; dr Pijzel, pred. te Dordrecht; J. Romeny, pred. te Leeuwarden; I. Romeny, pred., mr P. M. van Goens, procur.-gen. in de provincie Overijssel en mr A. C. H. Bakker, provinciaal directeur van 's rijks belastingen te Zwolle; B. ter Haar Romeny, pred. te Haarlem; T. J. Schoonhoven Jansen, pred. te Woerden; A. Slotemaker, pred. te Middelburg; Schuurring, pred. te Hoorn; v. Toorenenbergen, pred. te Purmerende."

Deze advertentie is zoo klaarblijkelijk geschreven met het doel om 't publiek te misleiden en den Gemeenteraad van Tubbergen in een hatelijk daglicht te stellen, dat schrijver dezes zich verpligt acht, u in 't belang der waarheid en voor de eer van opgemelden Gemeenteraad, eenige inlichtingen mee te deelen, met beleefd verzoek om die te willen opnemen in uw geacht en veelgelezen blad.

Na 't overlijden van den algemeen geachten dorpsonderwijzer B. J. Pley, in November 1853, werd zijn hulponderwijzer G. ter Marsch, door Tubbergens Gemeenteraad benoemd als provisioneel waarnemer der vakante school. Genoemde ter Marsch werd, na een vergelijkend examen in 1854, door den heer Schoolopziener, als nº 1 en zekere Waanders, als nº. 2, op de voordragt geplaatst. De eerste behoorde tot de Doopsgezinde, de andere tot de Katholieke geloofsbelijdenis.

De Gemeenteraad verzocht zijne Excellentie, den Minister van Binnenlandsche Zaken om nº 2 te mogen benoemen, als onderwijzer der openbare school te Tubbergen. Z. Excellentie wees 't verzoek van de hand, maar gaf autorizatie tot de benoeming van G. ter Marsch. De Raad echter weigerde gebruik te maken van de verleende magtiging en meende, dat eene Gemeente, wier ingezetenen bijna uitsluitend Katholiek zijn, naar den geest der wet en overeenkomstig 't veeltijds gevolgd gebruik, aanspraak mogt maken op een Katholiek onderwijzer.

Intusschen bleef Ter Marsch steeds waarnemend onderwijzer, tot dat de Raad, na de invoering der nieuwe wet op 't onderwijs, besloot een einde te maken aan den exceptioneelen toestand, waarin sedert 1854 de dorpsschool verkeerde.

In Augustus 1858 werd op nieuw een vergelijkend examen gehouden en daarna J. F. Frommink, een Katholiek, benoemd tot onderwijzer te Tubbergen, terwijl aan Ter Marsch, als waarnemend onderwijzer een eervol ontslag werd verleend en wel op 't door hem zelven gewenschte tijdstip.

We voegen hierbij, dat Ter Marsch, ten gevolge van zijn ontslag, *niet broodeloos is gemaakt* maar eene betrekking heeft verkregen, als onderwijzer in Ned. Oost-Indiën. Mogt dit echter 't gevolg geworden zijn — Ter Marsch zou zulks zich zelven en niet den Raad hebben moeten wijten. Trouwens, hoezeer Ter Marsch steeds heeft geweten, dat de Raad hem nimmer tot onderwijzer zou benoemen, dat men over zijn onderwijs weinig te vreden was en dat daarom vele ouders hunne kinderen naar afgelegene buurtschapsscholen zonden, heeft hij echter nimmer gesolliciteerd bij de verschillende vakaturen, die zich in 't tijdsbestek van vier jaren hebben opgedaan.

Ter juiste waardeering van de door den heer Hattink, met zooveel nadruk gemaakte bemerking: *„dat niettegenstaande er reeds zeven Roomsche onderwijzers in de gemeente van Tubbergen gevestigd zijn, er ook nu weder een Roomsche benoemd is in plaats van den ontslagene,"* diene 't volgende:

Ultimo December 1857, bedroeg de wettige bevolking der gemeente Tubbergen, naar de onderscheidene Godsdienstige gezindheden: 5557 R. K., 204 Ned. Herv., 13 Christ. Afgesc., 8 Ned. Israël., 3 Doopsgez., 1 Evang. Luth., allen verspreid in *tien* uitgebreide buurtschappen en 't éene dorp Tubbergen, waar in den loop van dit jaar, slechts 14 niet-Katholieke kinderen, de school bij Ter Marsch bezochten.

Wij leiden nu uit 't meegedeelde als gevolgtrekking

af, dat de advertentie des heeren Hattink is: *eene aaneenschakeling van onwaarheden, van valsche voorstelling en woordspeling.* Immers, Ter Marsch was geen *onderwijzer* van de openbare school te Tubbergen; hij was slechts *hulp-onderwijzer* tot aan 't overlijden van B. J. Pleij in 1853;

Ter Marsch was geen *onderwijzer*, gedurende 10 jaren, maar *hulp-onderwijzer* tot in 1853 en *waarnemend onderwijzer* tot in 1853;

Ter Marsch is door den Raad van Tubbergen niet *verstooten;* vier jaren lang toch heeft hij geweten, dat hij zich niet mogt vleijen met de onderwijzers-betrekking daar ter plaatse;

Ter Marsch is niet verstooten, *eenig en alleen, omdat hij niet Roomsch is,* maar hij heeft zijn ontslag ontvangen èn omdat men ontevreden was over zijn onderwijs, èn omdat de Katholieke gemeente van Tubbergen aanspraak mogt maken op een Katholiek onderwijzer;

Eindelijk, Ter Marsch is niet *broodeloos gemaakt*, maar heeft, als onderwijzer in Ned. Oost-Indië, eene uitmuntende betrekking verkregen.

Men ziet, dat de heer Hattink bij 't schrijven zijner geruchtmakende advertentie, de laarzen van zeven mijlen heeft aangetrokken en in zijn blinden ijver over alles is heengestapt en alles heeft voorbijgezien, wat *waarheid, regt* en *billijk* is.

We willen ons voor 't oogenblik van andere aanmerkingen onthouden; we hebben er vrede mêe, dat *de hope, die D^s Hattink van de Christelijke liefde heeft, verwezenlijkt worde*, en dus in Tubbergen eene bijzondere school tot stand kome, voor misschien een *twintigtal* Protestantsche kinderen, we wenschen zelfs den heer Hattink, dat zijne *heilige* zaak gelukke; — maar we protesteeren openlijk en luide tegen zijne beschuldiging, dat te Tubbergen, de Protestantsche, de kleinste Hervormde gemeente in Overijssel, *stelselmatig* verdrongen wordt. We konden zoo iets verwachten van D^s H., die nog onlangs door een zijner eerw. confraters de type van een hevig anti-Katholiek genoemd werd, maar we vragen in 't belang der waarheid en der verdraagzaamheid, voor die liefdelooze aantijging des Heeren Hattink, andere bewijzen, dan de besprokene advertentie en we zijn bereid 't tegendeel, door feitelijke bewijzen te staven.'

Almelo, Oktober 1858.

Wij vinden in de *Amsterdamsche Courant* de volgende lijst van de kometen, wier verschijning was vergezeld, voorafgegaan of gevolgd door een groote gebeurtenis:

»I. Vóór de christelijke tijdrekening: 596. De moeder van Yu, keizer van China, beschouwt in haren zwangeren toestand de komeet als een gunstig voorteeken. — 480. Slag bij Salamis. — 431. Peloponnessische oorlog. — 381. Slag bij Arbella. — 43. Dood van Julius Cezar.

II. Christelijke jaartelling: 62. Aardbeving in Achaje en Macedonië. — 70. Verwoesting van Jeruzalem. — 79. Uitbarsting van den Vesuvius, waardoor Herculanum wordt vernield. — 337. Dood van Konstantijn. — 389. Ongelukken te Konstantinopel. — 400. Inval van Alaric in Italië. — 676. Paus Deodatus komt aan het bewind. — 813. In 814 sterft Karel den Groote. — 877. Dood van Karel den Kale. — 999. Komeet en schrikwekkende luchtverschijnselen die het jaar 1000 voorafgaan, een jaar van ramp en ellende. — 1066. Verovering van Engeland door de Normandiërs. — 1223. Dood van Philippus Augustus. — 1264. De Komeet verdwijnt den 3 Oktober, op den dag van het overlijden van Paus Urbanus IV. — 1265. De komeet vervult Manfridus, Koning van Napels, met angst en schrik; den 26 Februarij 1266 verliest deze vorst de kroon en het leven. — 1273. Rudolf von Habsburg bestijgt den troon. — 1293. Het karakter en de handelingen van Koublaï-Khan, stichter van de Tartaarsche heerschappij in China, ondergaan, ten gevolge van de verschijning der komeet, een algeheele verandering, — 1402. Galeas Visconti, hertog van Milaan, ziet in de komeet een voorteeken van zijn naderenden dood. — 1454. Inneming van Konstantinopel. — 1500. Inval der Tartaren in Polen. Hongersnood in Zwaben. Togt van Karel VIII in Italië. — 1516. De komeet van dat jaar verkondigde, volgens de kronijkschrijvers, de rampen van Munster, de tirannij van Jan van Leyden, den inval der Turken in Hongarije, den burgeroorlog in Zwitserland, de pest in Engeland, de overstrooming in Nederland, eene aardbeving in Portugal. — 1556. Een jaar vroeger deed Karel V afstand van de regering. — 1560. De geschiedschrijver de Thou beschouwt de komeet als een voorspelling van den dood van Frans II; deze vorst sterft den 15 December. — 1572. De komeet, zigtbaar sedert den Bartholomeusnacht, verdwijnt na het overlijden van Karel IX. — 1577. Ongelukkige krijgstogt van koning Sebastiaan in Afrika. — 1580. Epidemie in Italië en Frankrijk. — 1793. Lodewijk XVI geguillotineerd. — 1804. Oprigting van het eerste fransche keizerrijk. — 1811. Geboorte van den koning van Rome. — 1820. Napoleon beschouwt de komeet als een voorteeken van zijn naderenden dood. — 1843. Aardbeving te Richdale, Manchester en Liverpool. — 1858.........? —

»Bijdragen genoeg voorwaar, om aan te toonen hoezeer het bijgeloof, voedsel willende vinden, over zulk een lang tijdverloop, niet vergeefs naar gebeurtenissen zocht, om dit eenvoudig natuurverschijnsel ten onregte eene morele beteekenis bij te zetten."

Deze periode, die geen zin heeft, moet waarschijnlijk aldus gelezen worden:

Bijdragen genoeg voorwaar, om aan te toonen dat het bijgeloof, voedsel willende vinden, dit niet te vergeefs zoekt in de gebeurtenissen van zulk een lang tijdsverloop, om dit eenvoudig natuurverschijnsel ten onregte een onheilspellende beteekenis toe te schrijven.

Men houde, wat de laatste opmerking betreft, in 't oog, dat er geen jaar omgaat, dat niet voor de geschiedenis belangrijke feiten oplevert, waardoor alle beteekenis van zulke opgaven verdwijnt. Er kan dus geen komeet verschijnen, of een of meer groote gebeurtenissen zullen hier of daar op de wereld het jaar harer verschijning kenmerken. Heeft men niet in 1858 den moordaanslag te Parijs, een nieuw bestuur in Pruissen, het traktaat met China en verscheidene andere dingen, even belangrijk als sommige in de lijst opgenoemde, beleefd, en zal dit niet in ieder jaar het geval zijn?

De afdeelingen van de Tweede Kamer der Staten-Generaal hebben heden het onderzoek over de belastingsontwerpen voortgezet. Reeds is dat nopens de grondbelasting afgeloopen, terwijl men zich nu bezig houdt met het onderzoek van het ontwerp wegens het regt van successie. Naar men verneemt zijn, bij de overwegingen over de ontwerpen betrekkelijk de belastingen, vele aanmerkingen gemaakt, maar hebben zij ook vele verdedigers gevonden. Het ligt in den aard der zaak, dat de evenredigmaking der grondbelasting, in verband met hetgeen daaromtrent vroeger is voorgevallen, tot langdurige raadplegingen en ook tot zeer uiteenloopende beschouwingen in de sektiën heeft aanleiding gegeven.

Aan de Tweede Kamer der Staten-Generaal is afschrift medegedeeld van het traktaat tusschen de Ned. O. I. regering en den sultan van Siak Srie Indrapoera c. a. en zijne Rijksgrooten gesloten, bekrachtigd 30 April ll.

De minister van binnenlandsche zaken heeft bij beschikking van 15 Okt., met intrekking der beschikking van 12 Julij 1854, betreffende de verdeeling van het hoofdkiesdistrikt Leiden, bepaald, dat de gemeents Katwijk voor de verkiezing van leden voor de Tweede Kamer der Staten-Generaal één onderkiesdistrikt zal uitmaken.

De beraadslagingen van de Tweede Kamer der Staten-Generaal omtrent het aanleggen van spoorwegen hebben in de zitting van 22 Februarij 1858 geleid tot de aanneming eener motie van orde, waarbij de Kamer verklaarde van oordeel te zijn: »dat de in het algemeen belang noodzakelijke aanleg van spoorwegen door het verleenen van afzonderlijke koncessiën het best zou worden bevorderd", enz. Met het oog hierop heeft het tegenwoordig goevernement gemeend, dat, om in den geest der motie te handelen, een begin moest worden gemaakt met eene lijn van algemeen belang, waarvoor koncessie was gevraagd door de heeren Reuchlin, Kol en Sloet. De onderhandelingen met de heeren Reuchlin en Sloet (de heer Kol heeft zich terug getrokken) hebben geleid tot de koncessie, waarvan eenige artikelen ter bekrachtiging aan de Tweede Kamer der Staten-Generaal zijn aangeboden. Zoo men weet, strekt die koncessie tot het aanleggen en exploiteeren 1° van een spoorweg, loopende uit den Rijnspoorweg te Arnhem, over Zutphen, Deventer, Zwolle, Meppel, Assen, Groningen en Leeuwarden tot Harlingen; 2° van een spoorweg loopende van Zutphen over Enschede tot de Duitsche grenzen, ter verbinding van ons land met de Noordduitsche spoorwegen; en 3° van een spoorweg van Zwolle naar Kampen. De artikelen die ter bekrachtiging zijn aangeboden, houden o. a. het volgende in: de brug over den IJssel wordt op Staatskosten gebouwd; de Staat neemt voor een derde aandeel in het kapitaal voor aanleg benoodigd, doch voor niet meerder dan ƒ10,000,000; de Staat waarborgt bovendien aan de overige aandeelhouders het genot van 4½ pCt. voor divident en inkoop, op den navolgenden voet: wanneer dit bedrag niet of niet geheel uit de winsten der onderneming kan gevonden worden, verschaft de Staat het ontbrekende aan de Maatschappij door middel van een voorschot, waarvan het bedrag nimmer hooger kan zijn dan 4½ pCt. over het tot den aanleg van den weg benoodigd kapitaal, tot een maximum van ƒ 900,000 's jaars; zoolang de wegen niet geheel of ten deele in exploitatie zijn gebragt, betaalt de Staat aan de overige aandeelhouders eene jaarlijksche rente van 4½ pCt., echter tot een niet hooger bedrag dan ƒ2,000,000; de verpligting van den Staat tot het doen van voorschot begint met den dag van exploitatie en eindigt 1°. bij het eindigen van den termijn, gedurende welke de koncessie is verleend; en 2° wanneer de Maatschappij de exploitatie staakt, of wanneer de koncessie door den Staat om andere redenen wordt ingetrokken, of wanneer de Staat de onderneming mogt naasten.

Aan het slot der Memorie van Toelichting heeft de Regering haar voornemen medegedeeld tot bevordering van den aanleg der andere spoorweglijnen, die, naar hare meening, thans behooren te worden ondernomen. Het komt haar voor, dat de aanleg noodig is van een spoorweg van: *a.* Rotterdam langs Dordrecht, Breda, Tilburg, 's Bosch en Helmond, naar Roermond of Venlo; *b.* van een spoorweg loopende van daar naar de Pruissische grenzen: en *c.* van een spoorweg van Vlissingen langs Middelburg, Goes en Bergen-op-Zoom naar Rosendaal en Breda. De weg uitgaande van Rotterdam zou aanvangen aan het station van den Rijnspoorweg aan de Maas. Over de Maas te IJsselmonde, over de Oude Maas te Dordrecht en over de Maas te Roermond of Venlo zouden bruggen moeten worden gebouwd, en het Hollandsch Diep zou met een stoomboot of met een stoomvlot moeten worden overgetrokken. De weg zou zich in Limburg aansluiten aan een aan te leggen spoorweg van Maastricht over Nijmegen naar Arnhem, welke weg, waarvoor koncessie is aangevraagd, insgelijks ondersteuning uit 's Rijks kas schijnt te moeten verkrijgen. De lijn van Vlissingen naar Rosendaal en Breda zou zich aansluiten aan de lijn van Tilburg, 's Bosch, Helmond en aan den spoorweg van Rosendaal naar Antwerpen. Ter bevordering van den aanleg der wegen, sub *a* en *b* genoemd, wenscht de Regering voor hare rekening te nemen het bouwen der bruggen bij Rotterdam, bij Dordrecht en te Roermond of Venlo. De kosten dier bruggen zijn globaal geraamd op ƒ4,110,000. Het kapitaal voor den aanleg der beide wegen is globaal geraamd op ƒ23,500,000, waarvoor de Regering eene rente-garantie wil verleenen van 4½ pCt. Ten einde den aanleg van den weg sub *c* te bevorderen, wenscht de Regering voor het kapitaal, daarvoor benoodigd, gelijken waarborg toe te zeggen, onder voorbehoud evenwel, dat de Staat een deel der werken voor dien weg vereischt, zelf doet aanleggen. Ook dient aan die toezegging verbonden te worden de voorwaarde, dat de toestand der schatkist het verleenen der rente-garantie zal veroorloven. De Regering meent zich te mogen verbinden voor 1 Januarij 1862 hieromtrent een wetsontwerp in te dienen, tenzij de toestand der schatkist het niet mogt gedoogen. Zij, die koncessie voor den aanleg van den weg van Maastricht over Nijmegen naar Arnhem langs den regter-Maasoever hebben aangevraagd, willen daarin voor eigen rekening voorzien, behoudens eene bijdrage van het Rijk ter bekostiging van de rivierovergangen te Nijmegen en te Arnhem, globaal geraamd op ƒ7,000,000. De Regering wenscht die bruggen voor Staatsrekening te nemen en op die wijze het aanleggen van dien spoorweg te bevorderen. Mogten de onderhandelingen met de aanvragers op dien voet niet tot het gewenschte einde leiden, dan zou de onderneming, die zich met den aanleg der werken sub *a* en belast, den weg van Roermond of Venlo tot Maastricht moeten doortrekken.

Onderscheidene Brusselsche dagbladen berigten, dat het Belgische goevernement twee aanvragen om koncessie voor de ontworpen spoorweg-linie tusschen Leuven en Herenthals over Aerschot ontvangen heeft, alsmede eene ernstig gemeende aanvraag om koncessie tot het verlengen van den Turnhoutschen spoorweg naar de Nederlandsche grenzen in de rigting naar Tilburg en 's Hertogenbosch en naar Breda.

De *Schiedamsche Courant* vestigt er de aandacht op, dat het schijnt, dat in de memorie van toelichting, gevoegd bij het ontwerp tot herziening van de tabel, houdende verdeeling des Rijks in kiesdistrikten, eene fout is ingeslopen. De Regering heeft namelijk voorgedragen de gemeenten Schiedam, Vlaardingen, Delftshaven, Overschie, Schiebroek, Vlaardinger-ambacht, Kethel en Mathenesse, thans behoorende tot het distrikt Delft, bij het distrikt Rotterdam te voegen, terwijl in de nieuw voorgedragen tabel der kiesdistrikten, de gemeente Overschie, Schiebroek, Vlaardinger-ambacht en Kethel nog onder Delft zijn gebragt, zoodat de verdeeling van Rotterdam daarop aldus voorkomt: Schiedam, Rotterdam, Delftshaven, Vlaardingen, Kralingen en Matthenesse. Wij vestigen (zegt de *Sch. Ct.*) de aandacht der leden van de Tweede Kamer op dit in het oog loopend verschil, ten einde de Regering nog bij tijds inlichtingen deswege zal kunnen verschaffen.

Met het doel om niets te verzuimen dat strekken kan om den rentelast te verminderen zoodra daartoe de vereischte fondsen beschikbaar zijn, heeft de Regering weder aan de Tweede Kamer der Staten-Generaal een ontwerp aangeboden tot amortizatie van ƒ 1,000,000 rentgevende nationale schuld.

Z. M. heeft benoemd: tot plaatsverv. kantonregter te Enkhuizen, W. W. L. van Goudoever; tot griffier bij het kantongeregt te Sittard, mr. K. H. J. H Gielen; alsmede aan J. M. Greve, notaris in het arr. Almelo, vergund zijne standplaats van de gem. Lonneker over te brengen naar Enschedé.

'sGRAVENHAGE, 17 Okt. Heden middag hebben aan het diner bij Z. M. den Koning deelgenomen, HH. KK. HH. prins en prinses Hendrik en HH. DD. HH. de hertog Bernard en hertogin Anna van Saksen-Weimar. Het vertrek van HH. KK. HH. naar Luxemburg is op Woensdag bepaald.

— 18 Oktoher. Heden vertrekt een gedeelte van het gevolg van HH. KK. HH. Prins en Prinses Hendrik naar Luxemburg.

HOORN, 16 Okt. Hoogste graanprijzen. Tarwe *f* 9,50; Rogge *f* 7; Gerst *f* 5,75; Haver *f* 5,—; Paardenboonen *f* 8,—; Gele dito *f* 11; Graauwe Erwten *f* 23,—; vale dito *f* 22. — Appelen per mand *f* 1,50, Peeren per mand *f* 1,75. — Boter per Ned. ℔ *f* 1,30; Kippen a *f* 1,10; Kipeijeren a *f* 3,50 per 100 stuks, Eendeijeren a *f* 3,75 per 100 stuks.

'sHERTOGENBOSCH, 15 Okt. Tegen den hoofdonderwijzer en zijn zoon, te Linden, is gisteren door het O. M. bij onze regtbank 3 maanden gevangenzetting en *f* 150 geldboete voor ieder geëischt, omdat zij kortelings geleden op een Zondag, de namiddagdienst in de R. K. kerk aldaar, in dronkenschap, op eene verregaande wijze verstoord hebben. In afwachting van het te vellen vonnis is genoemde onderwijzer voorloopig in de uitoefening zijner ambtsbezigheden geschorst geworden.

BUITENLANDSCHE BERIGTEN.

FRANKRIJK.

PARIJS, 16 Oktober. Men denkt dat tusschen onze regering en Portugal de zaak geschikt is. Daarmede is echter niet alles geëindigd. Ziehier om welke redenen:

In de eerste plaats moet het hof te Lissabon nog de voorloopige overeenkomsten goedkeuren, welke haar gezant te Parijs, de burggraaf de Païva met graaf Walewski, onzen minister van Buitenlandsche Zaken heeft gesloten. Zij bestaan in de onverwijlde teruggaaf van den *Charles Georges* en invrijheidstelling des kapiteins. Daarop zou Frankrijk zijn schepen van de Taag terugnemen. Wat de schadeloosstelling betreft, deze zou door een derde mogendheid geregeld worden, zoo Frankrijk en Portugal het daarover niet eens konden worden. Evenwel de moeijelijkheid om zulk een mogendheid te vinden, die aan de beide partijen voldeed, en de onaangename rol, die deze zou moeten spelen, in het vaststellen van zulk een klesch punt als de schadeloosstelling, doen verwachten dat Frankrijk en Portugal het hierover met elkander wel eens zullen worden.

In de tweede plaats, en dit is een punt van meer gewigt, meldt een telegram uit Lissabon dat twee Engelsche oorlogsvaartuigen, het linieschip *Victory* met 101 kanonnen en de korvet *Racoon* met 22 kanonnen op de Taag zijn aangekomen.

Dit feit wordt hier op verschillende wijzen vertolkt. De meesten zien er een bron in voor nieuwe moeijelijkheden, en een daling in de staats-papieren doet vermoeden dat ook de beurs deze meening deelt. Anderen beweeren, dat de aankomst der Engelsche schepen niet in het minste de schikking tusschen Portugal en Frankrijk in gevaar brengen zal. Zoo Engeland zich met de zaak had willen inlaten, zeggen de laatsten, zou het daarvan op diplomatischen weg te Parijs of te Lissabon kennis hebben gegeven, en tot dusverre is uit niets gebleken dat het dit gedaan heeft.

— Nopens den moord op de Europeesche konsuls te Tetuan gepleegd, is men nog immer zonder juiste berigten. Ondertusschen spreekt men veel van de vermoedelijke oorzaken en gevolgen dier gebeurtenis, van de regeringloosheid, die in Marokko heerscht, van de naderende ontbinding van dat rijk, van de opgewondenheid der fanatieke Muzulmannen, van de uitbarsting van hun haat tegen al wat Christen is, en eindelijk van de rol, welke Frankrijk in dat gedeelte van Afrika zou kunnen spelen, indien eene te groote uitbreiding zijner magt niet van een aard was, om het Europeesch evenwigt te verbreken.

Immers, een verovering van Marokko en de aanhechting van dat rijk aan Algerië zouden gevolgd worden door eischen van wege al de groote mogendheden en tot onoplosbare verwikkelingen aanleiding geven. Frankrijk zal zich, volgens de algemeene meening, tot het vragen eener schitterende voldoening en waarborgen voor de toekomst bepalen.

Nopens Tetuan leest men nog het volgende: In de landstaal heet die stad Tetadun of Tetaduan, bij de Romeinen werd ze Jagath en bij de Amazighs Tettegouin genoemd. 't Is een groote, schoone en rijke handelstad in de provincie Hasbat, gelegen tegen de glooijing van een heuvel, op wiens top zich een versterkt kasteel, het verblijf van den Kaïd verheft, en op acht minuten afstand van den stroom Martil. Aan de monding van dien stroom, op omstreeks 1000 el verder, verheft zich nog een kasteel of liever een toren, met een tamelijk groote haven, waar Frankrijk, Spanje en Italië veel handel drijven.

De stad is door goede muren omsingeld en wordt door vierkante torens beschermd. Zij bevat 1500 huizen met 16000 inwoners, waaronder 9000 mooren, 4200 Joden met 7 synagogen, 200 zwarten en 800 Berbers.

Eenige straten zijn er zoo als te Fez en in andere steden van het land van boven bedekt en vormen lange gaanderijen, waarin kleine winkels, die op groote kasten gelijken.

In vorige eeuwen rezideerden er verscheidene konsuls doch thans zijn er slechts vice-konsuls, meestal Joden. De omstreken van Tetuan zijn verrukkend, goed bebouwd en vol landhuizen, tevens rijke wijngaarden, alsmede oranjeboomen, welker vrucht zekerlijk de beste ter wereld is.

— Aan het ministerie is berigt ontvangen, dat de *Duchayla* voor Dsjedda is aangekomen.

— Ten gevolge van in de Piëmonteesche Kamer gehoudene redevoeringen ontstond er onlangs een polemiek, waaraan ook Lamartine en Jules Bastide hebben deelgenomen. De laatste, in 1848, minister van Buitenl. Zaken, is voornemens een werk uit te geven, getiteld: *La republique Française et l'Italie en* 1848 en daarbij de brieven en nota's voegen, welke de Regering der Fransche republiek met de buitenlandsche mogendheden nopens Italië wisselde. Het werk zal niet in Frankrijk uitkomen.

— Prins Napoleon heeft een belangrijke ordonnantie betreffende de drukpers in Algerië uitgevaardigd. Zij zal voortaan regtstreeks onder het toezigt van het ministerie staan, en zonder zijne goedkeuring mogen door den goeverneur geen waarschuwingen gedaan of andere maatregelen tegen haar genomen worden. Wat hiertoe aanleiding heeft gegeven is de onlangs den *Echo d'Oran* gegevene waarschuwing.

Te Blidah, in Algerië, stonden onlangs voor den krijgsraad, geprezideerd door generaal Thomas, drie officieren, een bataljonschef en twee kapiteins te regt, beschuldigd van 103,000 franken uit de kas van hun regiment ontvreemd te hebben.

— Het berigt, vóór een jaar door de *Indépendance* gegeven omtrent een nota aan het kabinet te Rome door de Fransche Regering ingeleverd, over het opvoeden, tegen den wensch der ouders, van een Israëlitiesch kind te Rome, wordt bevestigd door een artikel van den *Constitutionnel*. Volgens dit blad zou van wege den H. Vader te kennen zijn gegeven, dat hij niet bij magte is regtstreeks in deze aangelegenheid tusschen beide te komen. De *Constitutionnel* voegt er aan toe, dat het Romeinsche hof in het Staatsblad eerstdaags beschouwingen zal doen verschijnen tot opheldering en verklaring dezer gebeurtenis.

— Op den noorder spoorweg worden thans jaarlijksche abonnementen aangenomen, voor een plaats in de eerste klasse tegen 1200 franken. De abonnent kan wanneer en zoo dikwerf hij wil op dien spoorweg reizen. Men hoopt dat op andere spoortreinen een dergelijken maatregel zal ingevoerd worden.

— Rouaan en Havre zijn op dit oogenblik in twist betreffende de gewigtige vraag, of de Seine van Rouaan tot Havre met een dijk zal worden omzoomd, en zoo uitgediept dat de zeeschepen van Havre naar Rouaan kunnen opvaren. Havre vreest hierdoor nadeel te zullen lijden in zijnen invoerhandel.

— De bekende *badauderie* der Parijzenaars wordt elken dag door leepe gasten geëxploiteerd. Een zekere goochelaar Hamilton heeft het volgende middel uitgedacht om er zijn voordeel mede te doen door de oplettendheid der menigte naar zijn voorstellingen te trekken. Boven de deur van het gebouw, waar die plaats vinden, heeft hij een groot zwart transparant aangebragt, waarin de vier en twintig letters van het alfabet zijn uitgesneden. Hij verlicht ze echter nooit alle te gelijk. Zoo zag men bij voorbeeld gisteren avond op den transparant:

B C D E F I K L N O P Q S T V X Y Z; welnu, den ganschen avond stonden honderde personen die letters aan te gapen, en zonder op het denkbeeld te komen, dat zij niet anders dan een verminkt alfabet waren, verdiepten zij zich in gissingen welke de vreemde taal was, waarin de aankondiging geschiedde, en wat die bevatte.

— In het *Quartier Latin* zijn vele koffijhuizen, restaurants en andere openbare plaatsen, die ondanks de policie-reglementen des nachts, in plaats van te middernacht te sluiten, 3 of 4 ure later nog open zijn. Onder anderen vindt men er in de rue Dauphine het *Café Belge*, de restaurant *la Polisseuse*, Veuillet en de bierbrouwerij van Weber, alle niet alleen te Parijs maar in geheel Europa bekend. Gisteren avond werd aan dat misbruik een einde gemaakt. Een aantal policiedienaars waren kort voor middernacht in die huizen tegenwoordig en vermaanden de eigenaars er van dat zij op klokslag van twaalf ure moesten sluiten.

De bezoekers wilden tegenstand bieden; maar de policiemannen waren te talrijk en de gasten verwijderden zich. Honderden stonden nu op de straat wanhopig waar het overige van den nacht te zullen gaan doorbrengen. Het rumoer vermeerderde, en het gedrang werd grooter, want van alle zijden kwamen nachtloopers zoowel te voet als in rijtuig aan, zoo als dit te dier plaatse gebruikelijk is. De policie verspreidde de menigte en te middernacht heerschte een doodsche stilte in de straat Dauphine, waar vroeger een dol gezang en woest gedruisch heerschten. Alleen de bekende bakkerij in die straat, waar men warme melk en versche krakelingen kan krijgen, mogt tot 1 uur open blijven, doch weinigen maakten daarvan gebruik en de meesten gingen naar de markten en de boulevards, waar de policie nog eenige plaatsen tot uitspanning voor de Parijsche nachtzwervers openlaat. Dit is de genadestoot dien men het Quartier latin, 'twelk schier niet meer bestond, heeft toegebragt.

ENGELAND.

LONDEN, 17 Okt. De in aktieve dienst zijnde vloot telt tegenwoordig 276 schepen van alle grootte, met 4628 kanonnen en 46,764 zeelieden. Daarvan zijn 52 schepen met 485 kanonnen en 5964 man in de Indische en Chineesche wateren.

— De *Morning Post* behelst een belangrijk artikel over de parlementaire hervorming, uit het oogpunt der regten van de koloniën beschouwd. Het blad onderzoekt de vraag of de koloniën niet zouden kunnen eischen dat zij door hunne afgevaardigden in de wetgevende vergaderingen van het moederland werden vertegenwoordigd, en zonder daarop te antwoorden, zegt het blad, dat waarschijnlijk eene diskussie over dat onderwerp zal gevoerd worden, wanneer in de huizen de bill, over de wijzigingen in de kieswet te brengen, zal ter tafel komen.

— Men leest in de korrespondentie van een blad: De eerste, tweede en derde stuurman van de *Austria*, benevens zes andere personen, tot de bemanning van die stoomboot behoorende, hebben een onderteekend berigt van de ramp ingezonden, volgens hetwelk de schuld der gevolgen van den brand minder aan den kapitein en zijne onderhoorigen dan aan de reizigers-zelven te wijten zijn. De kapitein, dus leest men, kwam bij het uitbarsten van den brand dadelijk op het dek en gaf bevel tot pompen, doch de pijpen stonden juist op de plek waar het vuur woedde, en dus smolt het lood; daarenboven werden de manschappen door de hitte verdreven. Binnen vijftien minuten stonden de drie dekken in vlam. Het was onmogelijk de machine te doen stilstaan, daar niemand door het vuur er toe geraken kon. Toen beval de kapitein de booten neder te laten; acht waren er aan boord, in staat te zamen ongeveer 200 personen te bevatten, doch de matrozen werden verhinderd om de booten in zee te brengen, terwijl de radelooze reizigers er zich reeds in geworpen hadden, zonder acht te slaan op de smeekingen van terug te komen. De vier booten aan stuurboord waren spoedig in vlam. De vier aan de andere zijde werden nedergelaten, doch drie sloegen aan stukken door de opeenhooping van menschen. De kapitein werd gezien, zich door de vlammen van het eene einde der boot naar de andere begevende, en naderhand naar het scheen, nog aan de zijde van het schip zeer verbijsterd door de vlammen, waarna hij, volgens sommige reizigers, over boord sprong. De eenig overgeblevene boot die zee hield was alzoo de groote metalen reddingsboot, die bij het nederlaten opgevuld was met menschen, doch velen vielen er uit toen zij in het water kwam. Dertig hielden zich vast, ofschoon de boot verscheidene malen omsloeg, en daardoor verdronken zeven menschen. Er bleven toen de eerste stuurman, zeven man van het schip en vijftien reizigers over. Met veel moeite slaagden zij er in het water uit de boot te houden, totdat een uur nadat de schipbreukelingen de stoomboot verlaten hadden, de Fransche bark *Maurice* in het gezigt kwam, die hun ten acht ure des avonds aan boord nam, alwaar zij den derden stuurman en eenige geredden vonden. De tweede stuurman werd ten half negen ure aan boord genomen, nadat hij zes uren zonder eenige steun gezwommen had, zijnde hij ten half drie ure door het gedrang der reizigers over boord geraakt. De derde stuurman had zich aan een touw met de boot voort laten slepen tot vijf ure, toen de ijzeren platen gloeijend werden, als wanneer hij naar een stuk hout zwom, waarop hij ten half zeven ure de *Maurice* bereikte.

— In Australië is, volgens den *Morning Chronicle*, een volksstam ontdekt, die geen haar heeft. Uiterlijk te oordeelen is het een verbasterd scrofuleus ras. Die menschen zijn koperkleurig en men gelooft dat zij afkomstig zijn van een vermeging van Maleijers en oorspronkelijke bewoners van Australië.

— De hertog van Portland, die zijnen rijknecht les liet nemen in het temmen van paarden bij den heer Rarey, heeft het stelsel met den besten uitslag tegen een tot heden onbedwingbaren stier gebezigd.

— Ll. Woensdag zijn nabij Exeter verscheidene woningen door brand vernield, in eene van welke eene moeder met hare vier kinderen is omgekomen.

— Het berigt als zoude Nantow verbrand zijn, wordt gelogenstraft door een dépêche van generaal Straubenzee, waaruit blijkt, dat het fort van Nantow alleen stormenderhand is ingenomen. De stad is, op het verzoek der inwoners en op voorwaarde dat zij voortaan in vrede met de Europeeërs zouden leven, gespaard.

— „Den 24n Aug.," zoo wordt uit Kalkutta aan den *Times* geschreven, „voelden wij hier ten 3½ uur des namiddags een geweldigen schok. In Bengalen zijn de aardbevingen zeer onbeduidend. Doch deze schudde de huizen geweldig en was, naar de inboorlingen beweeren, heftiger dan die in 1842. Het hoog geregtshof geraakte in zulk eene ontzetting, dat regters, advokaten en beschuldigden in woeste vaart, door elkander, de zaal der geregtszitting uitijlden. Ook Yeh was in zijn groot huis te Alipur zoo verschrikt, dat hij voor het eerst sedert hij te Kalkutta is, de voordeur uitstormde. Zoo even ontvang ik het berigt, dat de cholera te Cashmire is uitgebroken. Naar hetgeen de Maharadschah meldt, zouden in één paar weken meer dan 100,000 zijner onderdanen overleden zijn. Men herinnert zich zelfs in Indië zulk eene vreeselijke uitbarsting der ziekte niet. Als gewoonlijk gaat de ziekte van de eene plaats naar de andere."

DUITSCHLAND.

WEENEN, 16 Okt. Men zegt, dat het Weener kabinet aan dat van Koppenhagen een nota zou hebben gerigt, waarbij de opheffing der gemeenschappelijke konstitutie voor Holstein en Lauenburg zou verzocht zijn. Het Deensche kabinet zou daar niets tegen hebben, en in dien zin zouden door den heer Hall aan den heer von Bulow instruktiën zijn gezonden. Zelfs is het waarschijnlijk dat deze laatste te dezer zake aan den bond te Frankfort er mededeeling van heeft gedaan.

BERLIJN, 17 Okt. Ondanks de instelling van het regentschap zijn alle moeijelijkheden nog niet uit den weg geruimd. Men voorziet nu, ten einde den nieuwen toestand te bevestigen, dat er andere agenten zullen worden vereischt dan die tegenwoordig aan het bestuur zijn. Ten gevolge daarvan rijzen er aan alle zijden ministerieele kandidaten op, en kombinatiën, waarvan eenige een geheele verandering, andere wijzigingen in het kabinet voorstellen.

— Het artikel in de *Volks-Zeit*, die een paar dagen geleden in beslag is genomen, behelsde een aanbeveling, aan al de fraktiën van zijne partij, namelijk de liberale en konstitutioneele, van het te Breslau door de Silesische liberalen aangenomen programma.

— De Koning van Denemarken is van zijne ziekte geheel hersteld, en heeft in het kasteel van Glucksburg den 9n dezer een groot feestmaal gegeven, bij welke gelegenheid zeer beteekenende redenen zijn uitgesproken. De minister van Sleeswijk, op 's Konings gezondheid een toast uitbrengende, drukte den wensch uit, dat Zijne Majesteit nog lang genoeg mogt leven om al de deelen van zijn rijk in eene zelfde organizatie vereend te zien, sterk en duurzaam genoeg om tegen de onbevoegde eischen van vreemden bestand te zijn.

De Koning nam dien wensch aan en keurde ze goed.

— Volgens de *Schles. Zeit.* is het verbod om te Weenen wetenschappelijke kongressen te houden niet zoo onvoorwaardelijk, als eerst was voorgesteld. Die kongressen zullen wel worden geduld, doch de regering zal hun geenerlei gunstbewijs verleenen, zoo als subsidiën ter bestrijding der kosten, ontheffing der leden van eenige lastige bepalingen op reis, receptiën, enz.

BELGIE.

BRUSSEL, 17 Okt. Uit Berlijn wordt geschreven, dat de gezantschaps-sekretaris de heer de Stuers als gered kan beschouwd worden. Zijne ouders, die twee dagen na het hem wedervaren ongeluk te Berlijn waren aangekomen, hebben zich eerst den 16n aan den zieke vertoond, en hun bezoek heeft geene nadeelige gevolgen gehad.

BUITENLANDSCHE BEURZEN.

PARIJS, 16 Okt. Rente kont. 4½ pc. 95,95, op tijd 3 pc. 73,30; Fr.-Oost, Spoorw. 660; Spanje 1½ pc. 30¾; 3 pc. 42¾; Rom. Leening —.

MADRID, 16 Okt. Spanje 3 pc. 42.70; 1½ pc. 31.05.

LONDEN, 16 Okt. Cons. 98½; Braz. 5 pc. —; 3 pc. Mexiko 20½; 4½ pc. Peru 90; 3 pc. id. 69½; 4½ pc. id. doll. bonds 77; Grenada uitgest. 5⅞; id. werkelijke 20¾; 3 pc. Venezuela 40½; 2¼ pc. id. 15; 5 pc. Port. 46⅞; 3 pc. Spanje 46⅝; 1½ pc. id. 30⅞; Amortiz. 11¼; Coupons 6; 4½ pc. Russen 101¼; 5 pc. id. 112; 2½ pc. Holland 66¾; 4 pc. id. 101; Illinois Shares 78; id. 7 pc. Oblig. 80½; Sardinië 93½; Ecuador 15½.

WEENEN, 16 Okt. Metall. 5 pc. 82⅜; Nation. 82¾; Bank-Aktiën 948; Noord-Bahn akt. 171; Credit Anst. 243; O.-Fr. Spoorw. akt. 262; Saltzb. 100⅜; Lomb. Venetiaans. 129 à Wissel op Londen 3/m. 9.56; Goud 4¾; Zilver ¼.

BERLIJN, 16 Okt. Stiegl. 5de serie 104¼; 6de id. 108; Rusland 5 pc. 110¼; Pruiss. Staats. 4½ pc. 100⅜; Wissel op Londen 2/m. 6 th. 20¼, Parijs 79⅝, Hamburg 150¾, Amst. 142¼, Petersburg 98½, Diskonto 5.

HAMBURG, 16 Okt. Mexikanen 5⅜, Spanje 3 pc. 39¼; 1½ pc. 28¾, Rusland 5 pc. —, 4½ pc. —, Vereinsbank 97½, Noord-Duits. bank 88¾, Wissel op Londen kort —.—; 3/m. —.—, Amsterd. —.—, Diskonto 1¾.

FRANKFORT, 16 Okt. Metalliek 5 pc. 80¼, Spanje 3 pc. 41½; 1½ pc. 30⅛, Wissel op Londen 117⅝, Weenen 116⅞, Parijs —, Amsterd. —, Diskonto 5.

PRIJS-COURANT DER EFFEKTEN.

		16 Okt. 4½ u.	à		gebl.
Amsterdam, Thesaurie	5 pCt.				
Nederl. Bank	4	169			
Nederl., Werkel. Schuld a	2½ pCt.	64 13/16			
Dito Dito	3 „	76¾			
Dito Dito	4 „	98 11/16			
Amortis. Syndik.	3½ „				
Aand. Handel-Maatsch.	4½ „	141⅞			
Oost-Ind. Leening	4 „				
Aand. Holl. Spoorweg.					
Leening idem	4½ pCt.				
Aand. Rijn-Spoorweg	4½ „				
Maatschappij van Weld.	4 „				—
België, Cert. Adm. B. bk.	2½ „	53			
Dito bij *Rothschild*	2½ „	53½			
Frankrijk, Certifikaten	3 „				—
Spanje, Obligatiën	1½ „	30 5/16			
Dito	3 „	45¾			
Dito Binnenl.	3 „	41⅝			
Amortisable Schuld		11⅞			
Bewijzen Coupon					
Crediet Instel. bij *Prost & C°.*		84			
Portugal, Obligatiën	3 pCt.	46 9/16		46⅝	
Dito 1856	3 „	45 5/16		45⅜	
Dito Uitgestelde		29¾			
Rusl., Obl. bij *Hope en C°.*	5 pCt.	106⅛			
Dito bij idem 1828/1829	5 „	103⅞			—
Cert. bij idem 1831/1833	5 „	90⅝		90 11/16	
Dito bij idem 1840	4 „	86 5/16			
Dito bij *Stieglitz*	4 „				
Dito Nieuwe	4 „				
Dito 5de Serie	5 „	97 13/16			
Dito 1855, 6de Serie	5 „	101⅞		102	
Dito adm. te Hamburg	5 „				
Dito dito te Londen	5 „				
Dito dito dito	4½ „				
Inschrijving in Assignat.	6 „	66½			
Certifikaten van dito	6 „				
Spoorweg Aktiën	5 „	75½			
Polen, Aand. 1835, fl. 500	*f*				
Obligatiën	4 pCt.	81¾			
Pruissen, Obligatiën	4½ „				
aandeelen 1854	3½ „	209¾			—
Oostenrijk, Obl. bij *Goll en C.*	5 „				
Dito dito	4 „				
Dito Metalliek	5 „	77½		77⅝	77½
Dito Rente Amsterdam	5 „	87¼			
Dito Nationale 1854	5 „	77⅞		78	77 15/16
Dito dito	2½ „	39½		39 9/16	
Weener Bank-Aktiën	*f*				
Dito Aand. fl. 250, 1839	„				
Dito dito „ 250, 1854	4 pCt.				
Beijeren, Spoorweg Aandeelen					
Napels, Cert. bij *Lam. en B.*	5 „				
Dito bij *Rothschild*	5 „				
Denemarken, Oblig. te Lond.	5 „				
Dito	3 „				—
Brasiliën, Geldl. 1824 v. £ 100	5 „				
Dito 1839 van £ 100	5 „				
Dito 1843 „ £ 100	5 „				
Dito 1852	4½ „				
Sardinië	5 „				
Peru, Geldl. 1854	4½ „				
Dito te Parijs					—
Ecuador, Oblig. 1855	1 „	14⅞		15 5/16	
Venezuela, dito 6 pCt thans	4¾ „				
Dito Uitgestelde	2¼ „	14 13/16			
Grenada, Obligatiën	3¼ „	19			
Dito Uitgestelde					
Mexiko dito	3 „	19			
Nrd Amer., Ph. *Hope en C*, Lr. A	*f*				
Dito dito	„ B „	870			
Dito bij *Rothschild*	6 pCt				
Amerik. Bank-Aktiën					
Illinois Spoorweg-Aandeelen					
Dito Oblig. Constr. Bons.	7 pCt.	84¾			
Louisiana	5 „				
Griekenl., Obl. Geldl. 1825	5 „	4⅜			

Bij geringe handel was de markt over 't geheel minder geanimeerd.

Koers van het Geld: Beleening 3 pCt., Prolongatie 3 pCt., Diskonto 3½ pCt.

Wisselkoers.

2/m.	Parijs	*f* 55½	2/m.	Livorno	*f* 39⅛
Zigt	„	„ 56	„	Napels	„ 80⅝
2/m.	Bordeaux	„ 55½	3/m.	Petersburg	„ 1.71
½/m.	„	„ 55⅝	6/w.	Weenen	„ 34½
3/m.	Madrid	„ 237	„	Augsburg	„ 35½
„	Cadix	„ 239	„	Frankfort	„ 99
„	Sevilla	„ 236	2/m.	Hamburg	„ 34⅞
„	Bilbao	„ 236	Zigt	„	„ 35 1/16
„	Lissabon	„ 40½	2/m.	Londen	„ 11.62½
„	Porto	„ 40½	Zigt	„	„ 11.75
2/m.	Genua	„ 45¾		Rotterdam	„ ⅛

HANDELSBERIGTEN.

GRAANMARKT.

AMSTERDAM, 18 Okt.

Tarwe in doen: 135 ℔ witb. Poolsche *f* 340.

Rogge: 118 ℔ Galatz *f* 172; 114 ℔ Petersb. *f* 166; 12[illegible] Pruissische *f* 193.

ROTTERDAM, 15 Okt. Tarwe: 161/2 ℔ jarige Bovenl. [illegible] *f* 290. — Rogge: 153/5 ℔ Dantziger bij partij *f* 187; 150/2 [illegible] oude Belgische *f* 109. — Gerst: 137/2 ℔ Manheimer *f* 1[illegible] 144/2 ℔ Deensche *f* 190.

SCHIEDAM, 16 Okt. Moutwijn *f* 14,75; Jenever *f* 20,[illegible] Amst. Proef *f* 21,50; per Ned. vat zonder fust, zonder de [be]lasting. Spoeling *f* 1,00 per ketel.

SCHEEPSTIJDINGEN.

BINNENGEKOMEN:

TEXEL, 16 Okt. Brakke, Plantage Dordrecht, Surinam[e]. 17 Okt. Overgaauw, Johanna Maria, Banjoewangie, l. [v.] Brouwershaven. - Dekker, Komeet, Curaçao. - De Boer, H[a]vana Packet, Havana.

HELVOET, 16 Okt. Brandt, Daniël, Batavia, l. v. Brouwershaven. — 17 Okt. De Bourghelles Zetteler, Willem Kroonprins der Nederlanden, Batavia.

BROUWERSHAVEN, 16 Okt. Koning, Admiraal v[an] Heemskerk, Havana n. Dordrecht. - Adriaans, Triton, Ro[tt.] n. Batavia.

UITGEZEILD:

TEXEL, 18 Okt. Huffnagel, Nassau, Batavia.

HELVOET, 16 Okt. Jansen, Admiraal de Winter, Batavia. - Schmidt, Singapore, Valparaiso. - Zuiderduin, Bacchu[s], Philadelphia. - Fekkes, Marie Jeannette, Civita Vecchia. - V[an] der Weyden, Verwisseling, Lissabon.

BROUWERSHAVEN, 16 Okt. Bunk, Vier Gebroeders en Hoffmann, Prinses Sophia, beide (v. Rott.) Batavia. - Kle[p]per, Ocean, (v. Rott.) New-York.

RIVIER-VAART.

AMSTERDAM, 18 Oktober, in lading naar:

Duisburg.	W. Stempel, Mercuur.
Mainz.	F. Leydecker, Mainz N°. 2.
Wezel en Ruhrort.	A. Balck, Alma.
Keulen.	Th. Kamps, Cölln N°. 21.
Frankfort.	F. Proost, Frankfort N°. 10.
Dusseldorp.	B. K. Blaauw, Vrouw Wimpke.

AMSTERDAM, 16 Oktober, vertrokken naar:

Mannh., Ludwigsh. en Heilbron.	J. Knipping, Anna Catharin[a]
Frankfort.	N. J. Timmerman, Frankfort N°. 20
Dusseldorp.	C. Wassing, Vrouw Gertruda.
Mannheim.	H. C. de Haas, Minerva.

Rijnhoogte ARNHEM, 15 Oktober 7 p. 8 duim.
KEULEN, 17 „ 5 „ 9 „

Advertentiën.

(676) Bevallen van eene DOCHTER, M. J. G. [illegible] DRIESSEN, Echtgenoote van

Dr. J. C. A. TEN BOSCH.

LICHTENVOORDE, 13 October 1858.

(680) Heden ochtend ten 6 ure overleed alhier t[ot] onze grootste droefheid, onze teeder geliefde Zoon e[n] Broeder, JOANNES HENRIKUS HUBERTUS, [na] een kortstondig doch smartvol lijden met geduld onde[r]staan en de Genademiddelen der H. Kerk in godsvruc[ht] ontvangen te hebben, in den ouderdom van 24 jar[en] en 7 maanden.

MAASTRICHT, Uit aller naam,
15 Oktober 1858. J. C. SMIETS, Vade[r].

Algemeene voor bijzondere kennisgeving.

(675) Voor de vele bewijzen van deelneming bij h[et] overlijden van onzen geliefden Broeder en Behuw[d]broeder den Heer CARL. ANTON JOSEPH MüLLER ontvangen, betuigen wij bij dezen onzen hartelijke[n] dank.

MARG. MüLLER,
WED. J. M. MüLLER
[geb.] COUWENBERG.

Er wordt gevraagd in een Burger Gezin, een Meid van de R. C. God[s]dienst, tusschen de 40 of 50 jaren, om in het Hu[is]houden behulpzaam te zijn, alleen diegenen zullen [in] aanmerking komen die van goede getuigschriften voo[r]zien zijn. Adres *franco* brieven onder de letters A. B. bij den Boekhandelaar F. J. SCHIMMEL, Nieuwe R[ijn] te Leiden. (67[illegible]

(677) Op de **R. C. Weeshuisschool** te *De[lft]* wordt gevraagd, een **HULPONDERWIJZER** va[n] den 2en Rang, tegen een salaris van *f* 300,—. Dieg[e]nen, die in staat is Onderwijs in den Zang te geve[n] zal de voorkeur hebben. Reflecterenden gelieven zi[ch] schriftelijk of in persoon aan te melden bij den Wel-E[d.] Heer T. VAN LEEUWEN, President van 't Parochi[aal] Armbestuur aldaar.

Wordt gevraagd een **Hulponderwijzer** [of] **Kweekeling**, van de R. [C.] Godsdienst. Men gelieve opgave te doen waar info[r]matiën te bekomen zijn en zich te adresseren met *fran[co]* brieven onder letter C, aan den Boekhandelaar G. V[AN] BELLE, te Rotterdam. (67[illegible]

Amsterdam, bij C. L. VAN LANGENHUYSEN, Drukker en Uitgev[er].